

Дейнека О. Г.

доктор економічних наук, професор

Український державний університет залізничного транспорту

Котик В. В.

кандидат економічних наук, доцент

Український державний університет залізничного транспорту

Ткачук А. Ю.

магістр

Український державний університет залізничного транспорту

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

Надзвичайно актуальною є проблема залучення іноземних інвестицій до базових галузей національної економіки України. Саме такий підхід вважається майже єдиним джерелом відтворення України, як процвітаючої та конкурентоспроможної держави на теренах європейського співтовариства. Забезпечити це зростання можливо лише завдяки відтворенню транспортного комплексу, де провідна роль належить залізничним перевезенням. Але, нажаль, залізничну галузь також гостро торкнулись негативні негаразди, які привели останню до критичного стану. Тобто галузь залізничних перевезень України позбулась свого профілюючого значення в національній економіці. Зазначене спонукає постановку проблеми щодо формування передумов для залучення іноземних інвестицій з метою формування якісно нової залізничної галузі України з відповідними показниками та характеристиками на рівні європейських і світових аналогів.

Соціально-економічний розвиток України безпосередньо залежить від створення сприятливого інвестиційного клімату, оскільки інвестиції є одним із найважливіших чинників розвитку економіки і добробуту держави. В чисельних публікаціях українських вчених з наукових установ та ВНЗ Києва, Харкова, Одеси, Льова та інших на протязі останніх років пропонуються різноманітні науково-економічні обґрунтування взаємовигідних для національних і зарубіжних партнерів підходів до інвестиційного співробітництва. Проте, нажаль більшість з них залишаються на папері і не

реалізуються на практиці в наслідок недосконої правової бази та закостенілої системи керівних структур країни.

В тезах, що пропонуються, викладена мета наукового дослідження, яка включає постановку проблеми, завдання щодо механізму держінвестицій та доцільність їх підтримки. Розглянуті передумови інвестування та можливі перешкоди, що виникають. Доведена доцільність останніх, як основа вирішення національної транспортної стратегії України до 2030 року.

Напрацьований досвід вітчизняних і зарубіжних компаній-перевізників, які успішно розвиваються та активно працюють у сфері транспортної логістики, свідчить, що інвестиції в розвиток залізничної інфраструктури, на технічну і технологічну модернізацію виробництва, особливо довгострокові, сприяють зниженню непродуктивних втрат (перевитрат) виробничих ресурсів, відновленню (нарощенню) виробничого потенціалу, збільшенню обсягів перевезень пасажирів та вантажів, покращенню якості послуг.

Суттєвим чинником економічного зростання України є систематизація та структуризація інвестиційного ринку, як внутрішнього, так і зовнішнього.

У зв'язку із необхідністю залучення фінансових ресурсів та їх обмеженістю, не менш актуальною на сьогоднішній день, постає ще одна проблема, пов'язана вже з оцінюванням та підвищенням інвестиційної привабливості підприємства, оскільки інвестиційна привабливість виступає як характеристика, що надає можливість сформувати інвестору уявлення про стан об'єкта вкладання коштів, надійність майбутньої інвестиції, очікувані результати від їх використання.

Можна виділити три стратегічні цілі державної інвестиційної політики, що є міжгалузевими

Згідно з цілями, одним із головних завдань інвестиційної політики держави є збільшення обсягу інвестиційних ресурсів за рахунок усіх джерел фінансування (кредитні ресурси комерційних банків, кошти приватних та іноземних інвесторів, кредитні лінії, бюджетні і власні кошти підприємств

тощо, кошти яких повинні спрямуватися на задоволення нагальних потреб та перспективний розвиток залізничної галузі.

Законодавчі акти України спрямовані на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування сфер (галузей) економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції.

Для українських залізниць, правові та інші аспекти інтеграції залізничного транспорту в європейську транспортну систему, особливо на етапах реформування галузі та економіки в цілому, мають надважливе значення.

Мета інвестицій для залізниць, якими можуть бути всі види фінансування, майнові та інтелектуальні цінності, що вкладаються, - створення прибутку (доходу) та підвищення конкурентоспроможності, досягнення соціального ефекту. Такими цінностями є:

кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів);

рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, інженерні мережі, залізничні колії, устаткування та інші матеріальні цінності);

майнові права інтелектуальної власності;

сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навичок та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва.

Інвестиції, згідно з поширеною світовою практикою, у відтворення (прирошення) основних фондів здійснюються у формі інвестиційних вкладень.

Таким чином, інвестиційна діяльність - це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо залучення та практичної реалізації інвестицій, у т.ч. державної підтримки реалізації інвестиційних проектів відповідно до положень законодавства, за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів і позичкових коштів.

Реалізація проектів на практиці здійснюється за рахунок власних і позичкових коштів інвестування, у т.ч. іноземного інвестування - іноземними громадянами, юридичними особами та державами (приватний, банківський та інші капітали), спільного інвестування громадянами та юридичними особами України, іноземних держав.

Підставами для інвестування є проектна (інвестиційна) пропозиція та інвестиційний проект, в обов'язковому порядку затверджений центральним органом виконавчої влади, тобто сукупність цілеспрямованих організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних заходів, які здійснюються суб'єктами інвестиційної діяльності та оформлені (погоджені, затверджені) у вигляді планово-розрахункових документів (проектів, інших матеріалів), необхідних та достатніх для обґрунтування, організації та управління роботами для реалізації проекту.

Інвестиційний проект, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, повинен містити:

резюме (мета проекту, напрями використання інвестицій, відповідність проекту стратегічним програмним документам держави, відомства, галузі);

прогнозні обсяги виробництва продукції (товарів, послуг);

потребу в інвестиціях;

необхідність забезпечення земельною ділянкою або правами на неї (оренда) для реалізації проекту;

основні показники ефективності проекту, у т.ч. енерго-, ресурсоефективності;

висновки експертизи, план (графік) реалізації проекту (строк введення в дію основних фондів);

кадрове забезпечення, організаційна структура та управління проектом, розвиток інфраструктури, у т.ч. залізничної, заходи з охорони навколишнього природного середовища, джерела фінансування проекту;

пакет документів з обґрунтуванням оцінки впливу на навколишнє

природне середовище та інше.

Таким чином, особливості, які сьогодні стримують і деякою мірою є перешкодою для залучення зовнішніх інвестицій (інвесторів) у сектори економіки, здійснення інвестиційної діяльності на території України - це невідповідність вітчизняної законодавчої бази порівняно із законодавством (стандартами, директивами) держав ЄС, інших розвинених країн у формах і методах оцінки та питаннях практичної реалізації проектів.